

2025 m. filosofijos VBE II dalies užduoties analizė

Tolesnėse šios ataskaitos skyriuose bus pateikiama atskirų užduočių statistika, pagrindiniai parametrai, vidutinių rezultatų bei jų sklaidos standartiniai statistiniai įverčiai: **taškų vidurkis, mediana, standartinis nuokrypis, didžiausias surinktas taškų skaičius**.

Užduoties patikimumui įvertinti pateikiamas **Kronbacho alfa (α) koeficientas**. Jis yra vienas iš plačiausiai pripažintų vidinio užduoties suderinamumo įvertis, rodantis, kiek užduoties klausimai yra tarpusavyje susiję ir matuoja vienmatį konstruktą – to paties mokomojo dalyko akademinius pasiekimus. Formuojamojo ar diagnostinio vertinimo užduotims paprastai priimtini yra 0,70-0,79 alfa koeficientai, o apibendrinamojo vertinimo užduotims paprastai reikalaujama 0,80 ar didesnių koeficientų. Tačiau, siekiant sumažinti klasifikavimo klaidas ir užtikrinti pakankamą tikslumą interpretuojant atrankos rezultatus, kai siekiama didžiausio tikslumo, reikalaujama, kad koeficientas alfa būtų didesnis nei 0,90.

Apibendrinus informaciją, esančią kandidatų darbuose, kiekvienam užduoties klausimui (ar jo daliai, jeigu jis sudarytas iš struktūrinių dalių) buvo nustatyti toliau pateikiami parametrai.

- **Klausimo sunkumas.** Jeigu klausimas buvo vertinamas vienu tašku, tai jo sunkumas tiesiogiai parodo, kuri dalis kandidatų į tą klausimą atsakė teisingai. Šį parametą išreiškia toks santykis:

$$\frac{\text{Visų kandidatų už šį klausimą surinktų taškų suma}}{\text{Visų už šį klausimą teoriškai galimų surinkti taškų suma}} \times 100$$

- **Klausimo skiriamoji geba.** Šis parametras rodo, kaip atskiras egzamino klausimas išskiria stipresnius ir silpnesnius kandidatus. Jei klausimas buvo labai lengvas ir į jį beveik vienodai sėkmingai atsakė ir stipresni, ir silpnesni kandidatai, tai tokio klausimo skiriamoji geba maža. Panaši skiriamoji geba gali būti ir labai sunkaus klausimo, į kurį beveik niekas neatsakė. Neigiama skiriamosios gebos reikšmė rodo, kad silpnesnieji (sprendžiant pagal visą egzamino užduotį) už tą klausimą surinko daugiau taškų negu stipresnieji. Taigi neigiama skiriamoji geba – prasto klausimo požymis.

Pagal testų teoriją vidutinio sunkumo geri klausimai būna tie, kurių skiriamoji geba yra 40–50, o labai geri – kurių skiriamoji geba yra 60 ir daugiau. Tačiau siekiant įvairių didaktinių ir psichologinių tikslų kai kurie labai sunkūs arba labai lengvi klausimai vis tiek pateikiami teste, nors jų skiriamoji geba ir neoptimali.

- **Klausimo koreliacija su visa užduotimi.** Tai to klausimo surinktų taškų ir visų užduoties surinktų taškų koreliacijos koeficientas (apskaičiuojamas naudojant Pirsono koreliacijos koeficientą). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas žinias ir gebėjimus matuoja taip, kaip ir visa užduotis.

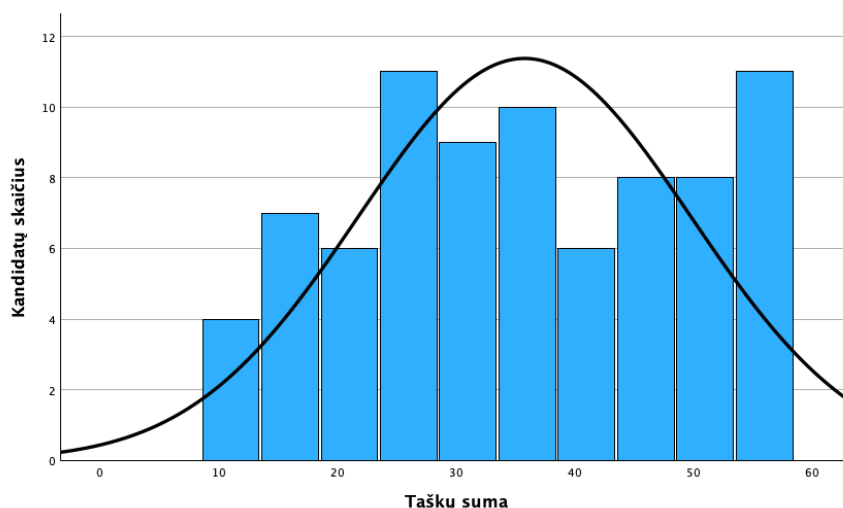
Egzamino klausimai suskirstyti į penkias grupes pagal klausimų sunkumą, remiantis filosofijos valstybinio brandos egzamino rezultatais:

- **LL** – labai lengvi (vidutiniškai mokiniai surinko daugiau kaip 80 proc. taškų);
- **L** – lengvi (vidutiniškai mokiniai surinko 60–80 proc. taškų);
- **V** – vidutinio sunkumo (vidutiniškai mokiniai surinko 40–60 proc. taškų);
- **S** – sunkūs (vidutiniškai mokiniai surinko 20–40 proc. taškų);
- **LS** – labai sunkūs (vidutiniškai mokiniai surinko mažiau kaip 20 proc. taškų).

2025 m. filosofijos VBE II dalį laikė 80 kandidatų. Didžiausias galimas surinkti taškų skaičius buvo 60 taškų. Šios dalies taškų vidurkis siekė 35,8 taško, visų taškų pasiskirstymas taškų skalės vidurio atžvilgiu yra pasislinkęs į aukštesnių rezultatų pusę. Pagrindinės šios egzamino dalies statistinės charakteristikos yra pateiktos 1 lentelėje, o taškų histograma – 1 diagramoje.

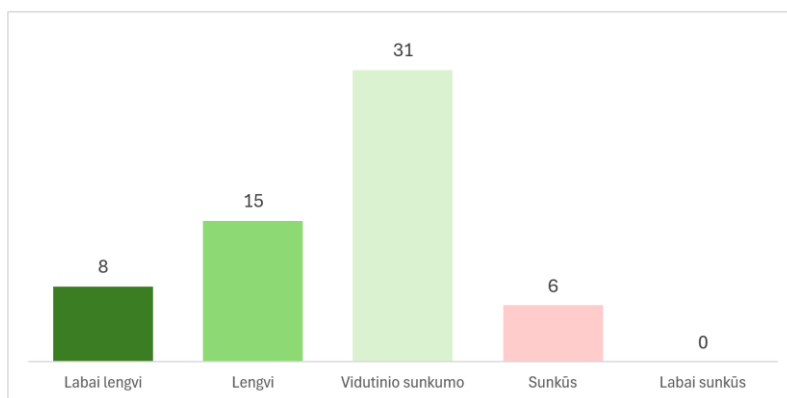
1 lentelė. 2025 m. filosofijos VBE II dalies užduoties pagrindinės statistinės charakteristikos

Užduotį atlikusių mokinių skaičius	80
Klausimų (ar jų dalių) skaičius	37
Maksimali galimų surinkti taškų suma	60
Maksimali surinktų taškų suma	58
Kandidatų surinktų taškų vidurkis	35,8
Taškų standartinis nuokrypis	14,02
Mediana	34
Užduoties patikimumo indeksas (Cronbachs' Alpha)	0,932
Vidutinis klausimo sunkumas	62,5
Vidutinė klausimo skiriamoji geba	52,8
Užduotį atlikusių mokinių skaičius	80

1 diagrama. 2025 m. filosofijos VBE II dalies taškų pasiskirstymas

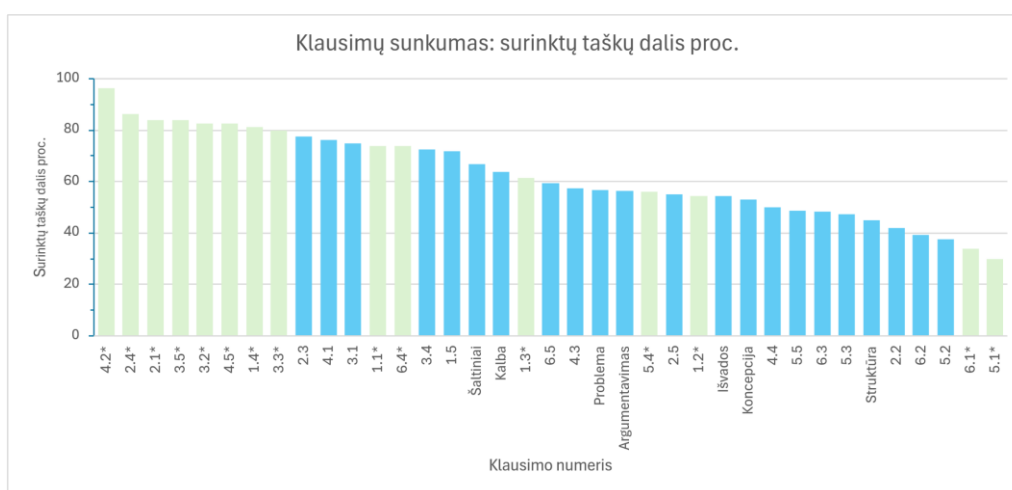
2 diagramoje pateikta, kaip pasiskirstęs klausimų sunkumas. Šioje diagramoje nurodyta, kiek maksimaliai taškų buvo galima surinkti, atsakius į tam tikro sunkumo klausimus.

2 diagrama. Galimas surinkti taškų skaičius pagal faktinį klausimų sunkumą

Iš diagramos matyti, kad, pavyzdžiui, atsakydami į 2025 m. filosofijos VBE II dalies lengvus ar labai lengvus klausimus, kandidatai galėjo maksimaliai surinkti iki 23 taškų – į šiuos klausimus teisingai atsakė daugiau kaip 60 proc. kandidatų. Maksimaliai 31 tašką buvo galima surinkti, atsakant į vidutinio sunkumo klausimus, – į juos teisingai atsakė 40–60 proc. kandidatų. Likę 6 taškai buvo surenkami, atsakius į sunkius klausimus, o labai sunkių klausimų užduotyje nebuvo.

3 diagramoje visi klausimai (jų sunkumas) yra išrikiuoti nuo lengviausio iki sunkiausio. Slenkstinio pasiekimų lygio klausimai yra pažymėti žvaigždute ir žaliai.

3 diagrama. Filosofijos VBE II dalies užduoties klausimų sunkumas pagal surinktų taškų dalį procentais. Klausimai išrikiuoti nuo lengviausio iki sunkiausio. Žvaigždute ir žalia spalva pažymėti slenkstinio pasiekimų lygio klausimai

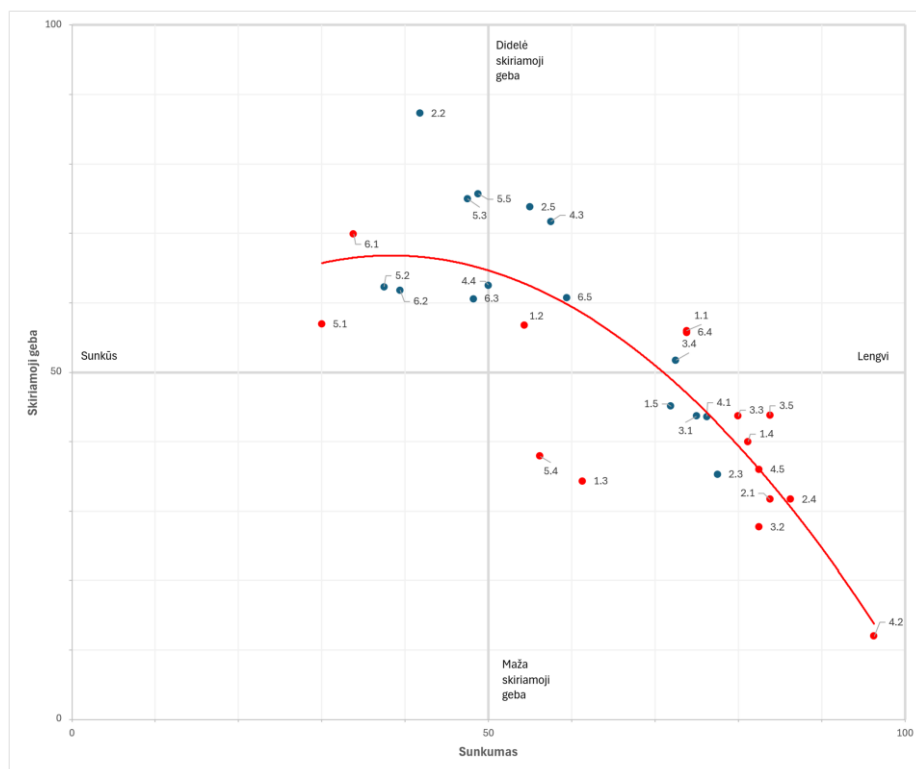
Visų 2025 m. filosofijos VBE II dalies užduoties klausimų parametų suvestinė yra pateikta 2 lentelėje.

2 lentelė. 2025 m. filosofijos VBE II dalies klausimų parametų suvestinė

Klausimo Nr.	Taškų skaičius	Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
1.1	1	73,8 L	56,0	0,494
1.2	2	54,3 V	56,8	0,602
1.3	1	61,3 L	34,3	0,331
1.4	1	81,2 LL	40,0	0,429
1.5	2	71,9 L	45,1	0,495
2.1	1	83,8 LL	31,7	0,353

Klausimo Nr.	Taškų skaičius	Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
2.2	2	41,8 V	87,3	0,772
2.3	1	77,5 L	35,3	0,283
2.4	1	86,3 LL	31,7	0,371
2.5	2	55,0 V	73,8	0,708
3.1	1	75,0 L	43,7	0,419
3.2	1	82,5 LL	27,7	0,328
3.3	1	80,0 L	43,7	0,411
3.4	1	72,5 L	51,7	0,428
3.5	2	83,8 LL	43,8	0,556
4.1	1	76,2 L	43,7	0,406
4.2	1	96,3 LL	12,0	0,323
4.3	2	57,5 V	71,7	0,691
4.4	1	50,0 V	62,6	0,549
4.5	1	82,5 LL	36,0	0,368
5.1	1	30,0 S	56,9	0,527
5.2	2	37,5 S	62,3	0,633
5.3	1	47,5 V	75,0	0,601
5.4	1	56,2 V	37,9	0,342
5.5	1	48,8 V	75,7	0,574
6.1	1	33,8 S	69,9	0,556
6.2	2	39,4 S	61,9	0,592
6.3	2	48,2 V	60,6	0,485
6.4	1	73,8 L	55,7	0,502
6.5	2	59,4 V	60,8	0,562

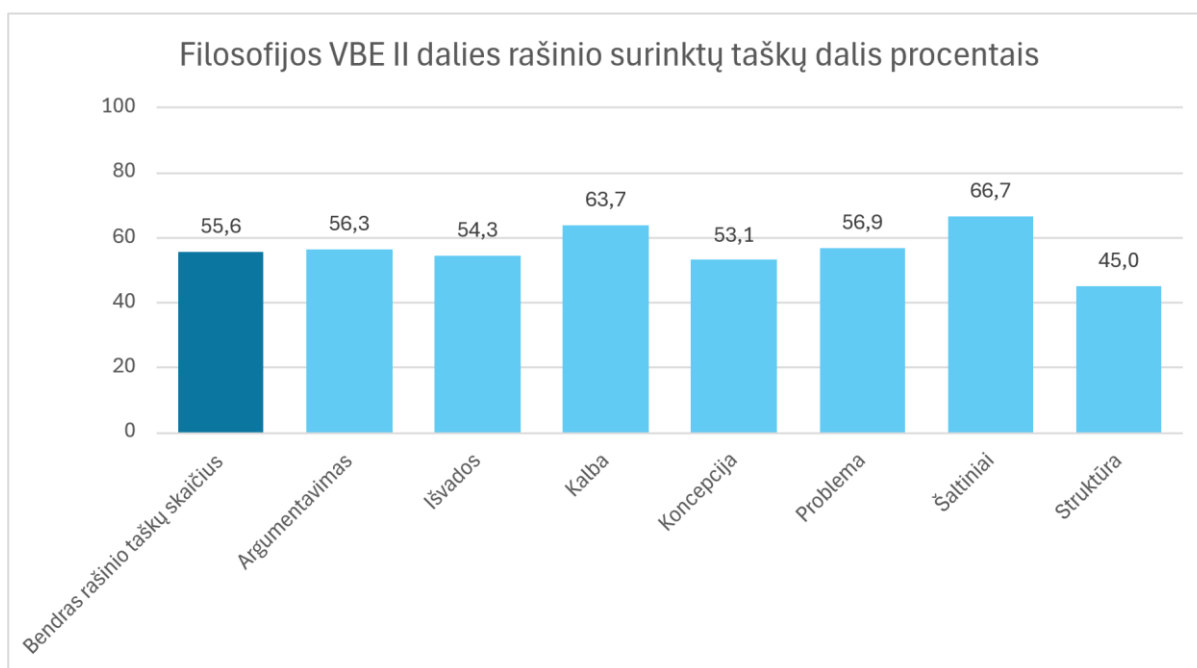
Visų 2025 m. filosofijos valstybinio brandos egzamino II dalies klausimų išsibarstymas pagal šių klausimų sunkumą ir skiriamąją gebą pavaizduotas 4 diagramoje. Joje taškeliais pavaizduoti klausimai, o raudona parabolės linija – klausimus atitinkanti regresijos kreivė. Raudonai pažymėti klausimai, atitinkantys slenkstinį pasiekimų lygį.

4 diagrama. 2025 m. filosofijos VBE II dalies klausimų sunkumo ir skiriamosios gebos išsibarstymo diagrama

Šios užduoties patikimumo koeficientas Kronbacho alfa 0,932 yra pakankamai aukštas ir siekia ribą, reikalingą aukštesnio tikslumo pasiekimų vertinimo užduotims. Šis koeficientas rodo, kad visi klausimai yra tarpusavyje stipriai koreliuojantys, užduotis matuoja vieną konstruktą ir tik maža dalis rezultatų sklaidos (apie 6-7 proc.) yra susijusi su atsitiktine paklaida, kurios priežastys gali būti labai įvairios.

Filosofijos VBE II dalies rašinio rezultatai pagal vertinimo kriterijus pateikti 5 diagramoje.

5 diagrama. 2025 m. filosofijos VBE II dalies rašinio vertinimo rezultatai pagal kriterijus

2025 m. filosofijos VBE II dalies klausimai, jų statistiniai parametrai ir klasifikavimas

Toliau pateikiama 2025 m. filosofijos VBE II dalies atskirų klausimų formuluotės, jų priskyrimas filosofijos bendrosios programos temai (Turinio sritis), pasiekimų sričiai, gebėjimų grupei, pasiekimų lygiui bei klausimų pagrindiniai statistiniai parametrai.

1.1 klausimas
1 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Deivido Hiumo (<i>David Hume</i>) veikalo „Žmogaus proto tyrinėjimas“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 1.1–1.5 užduotis. Visi reiškiniai atrodo visiškai nesusiję ir atskiri. Vienas reiškinyje eina po kito, bet mes niekuomet negalime pastebėti jokio ryšio tarp jų. Atrodo, jie yra <i>sujungti (conjoined)</i> vienas su kitu, bet niekuomet nebūna <i>susiję (connected)</i>. O kadangi mes negalime turėti idėjos ko nors, kas niekada nepasirodė mūsų išoriniams jautimams ar vidiniam jausmui, tai, <i>regis</i>, iš to būtina padaryti išvadą, kad mes iš viso neturime ryšio, arba galios, idėjos ir kad šie žodžiai visiškai neturi jokios prasmės, ar juos vartotume filosofiniuose samprotavimuose, ar kasdieniame gyvenime. [...] Tada vieną objektą vadiname „priežastimi“, kitą – „padariniu“. Mes darome prielaidą, kad tarp jų yra tam tikras ryšys, vienam iš jų būdinga tam tikra galia, dėl kurios jis neišvengiamai sukelia kitą absoliučiai patikimai ir būtinai. [...] Bet argi įvyko koks nors pasikeitimas, dėl kurio kilo ši nauja <i>ryšio</i> idėja? Jokio, išskyrus vien tai, kad žmogus dabar <i>jaučia</i>, jog šie įvykiai yra <i>susiję</i> jo vaizduotėje, ir, pasirodžius vienam, lengvai gali išpranašauti kito buvimą. 1.1. Kokiu argumentu remdamasis D. Hiumas kritikuoja priežastingumo¹ principą? <i>Juodraštis</i> (1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				73,8	56,0	0,494
26,2	73,8						

1.2 klausimas

1.2. D. Hiomas yra laikomas vienu svarbiausių empirizmo atstovų. Paaiškinkite empirizmo sąvoką. Kuris dar filosofas priskiriamas šiai kryptčiai?

Juodraštis

Empirizmas
..... Filosofas

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>			54,3	56,8	0,602
27,5	36,2	36,2					

1.3 klausimas

1.3. Remdamiesi iliustracija, paaiškinkite D. Hiumo teiginį: „Vienas reiškinys eina po kito, bet mes niekuomet negalime pastebėti jokio ryšio tarp jų.“

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Taikymas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
<i>0</i>	<i>1</i>				61,3	34,3	0,331
38,8	61,3						

1.4 klausimas

1.4. D. Hiomas mini filosofinius ir kasdienius kontekstus. Paaiškinkite, kuo skiriasi filosofiniai samprotavimai ir kasdienio gyvenimo samprotavimai.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
<i>0</i>	<i>1</i>				81,2	40,0	0,429
18,8	81,2						

1.5 klausimas

1.5. Paaiškinkite, kaip, pasak D. Hiumo, žmogaus vaizduotė lemia tikrovės supratimą. Pateikite savo pavyzdį.

Juodraštis

Paaiškinimas

.....

Pavyzdys

.....

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Tikrovės pažinimas	Taikymas	Pagrindinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
0	1	2			71,9	45,1	0,495
17,5	21,2	61,3					

2.1 klausimas

2 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Imanuelio Kanto (*Immanuel Kant*) veikalo „Antropologija pragmatiniu požiūriu“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 2.1–2.5 užduotis.

O kaip dėl pasitenkinimo (*acquiescentia*) gyvenimo eigoje? Žmogui jis nepasiekiamas nei moraliniu (pasitenkinimas savo geru elgesiu), nei pragmatiniu (pasitenkinimas gera savijauta, kurią jis mano sukursiąs gebėjimais ir sumanumu) požiūriu. Prigimtis suteikė jam skausmą kaip veiklos akstiną*, kuris neišvengiamai žmogų visada skatina siekti kažko geresnio; net paskutiniaisiais gyvenimo momentais pasitenkinimą paskutiniu juo jo tarpsniu dera vadinti tik palyginamuoju (mes savo likimą lyginame ir su kitų likimu, ir su pačiais savimi), jis niekada nebūna grynas ir visiškai. Gyvenime būti visiškai (absoliučiai) patenkintam – tai būtų neveikli ramybė ir paskatų sąstingis arba pojūčių ir su jais susijusios veiklos atbukimas. Bet tokia būseną su intelektiniu žmogaus gyvenimu tokia pat nesuderinama, kaip ir širdies veiklos sustojimas gyvūno organizme, po kurio, jei širdis nebus iš naujo paskatinta (skausmo) veikti, neišvengiamai mirštama.

* Akstinas – paraginimas, impulsas, stimulus.

2.1. Paaiškinkite, kodėl, pasak I. Kanto, žmogus gyvenimo eigoje negali pasiekti pasitenkinimo².

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				83,8	31,7	0,353
16,2	83,8						

2.2 klausimas

2.2. I. Kantas yra vienos etikos teorijos pradininkas. Įvardykite šią etikos teoriją ir trumpai paaiškinkite jos pagrindinį principą.

Juodraštis

Teorija Principas
.....

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			41,8	87,3	0,772
51,2	13,8	35,0					

2.3 klausimas

2.3. Pateikite pavyzdį, iliustruojantį šį I. Kanto teiginį: „Gyvenime būti visiškai (absoliučiai) patenkinam – tai būtų neveikli ramybė ir paskatų sąstingis arba pojūčių ir su jais susijusios veiklos atbukimas.“

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				77,5	35,3	0,283
22,5	77,5						

2.4 klausimas

2.4. Kodėl I. Kantas skausmą laiko svarbiu žmogiškosios veiklos pagrindu?

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				86,3	31,7	0,371
13,8	86,2						

2.5 klausimas

2.5. Įvardykite pagrindinį hedonizmo principą. Paaiškinkite, kodėl ištraukoje išsakyta I. Kanto pozicija gali būti laikoma šio hedonizmo principo kritika.

Juodraštis

Principas Paaiškinimas

.....
.....

(2 taškai)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
2	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>			55,0	73,8	0,708
38,8	12,5	48,8					

3.1 klausimas

3 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Žano Bodrijaro (*Jean Baudrillard*) veikalo „Simuliakrai ir simuliacija“ ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 3.1–3.5 užduotis.

Mes esame visatoje, kurioje vis daugiau informacijos ir vis mažiau prasmės. [...] Informacija neturi nieko bendro su reikšme. Tai visai kas kita, tai kito laipsnio operacinis modelis, išoriškas prasmei ir prasmės cirkuliacijai tikraja to žodžio prasme. [...] Informacijos sfera – tai tiesiog instrumentas, techninis mediumas, neturintis jokios prasminės paskirties, tad ji nebeturi būti įtraukta į jokių vertybinių sprendimų. [...] Prasmė yra visai kitas dalykas, kuris, galima sakyti, ateina vėliau [...]. Prasmės nuostoliai yra tiesiogiai susiję su griauinančiu, atgrasinančiu informacijos, medijos ir žiniasklaidos poveikiu.

3.1. Ar sutinkate su Ž. Bodrijaro teiginiu: „Mes esame visatoje, kurioje vis daugiau informacijos ir vis mažiau prasmės“? Atsakymą argumentuokite.

Juodraštis

.....
.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				75,0	43,7	0,419
25,0	75,0						

3.2 klausimas

3.2. Paaiškinkite, kodėl, pasak Ž. Bodrijaro, informacija neturi nieko bendro su prasme.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				82,5	27,7	0,328
17,5	82,5						

3.3 klausimas

3.3. Remdamiesi pateikta ištrauka ir žiniomis, suformuluokite **vieną** etinį klausimą, kurį kelia medijų filosofija.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				80,0	43,7	0,411
20,0	80,0						

3.4 klausimas

- 3.4.** Medijų filosofas Maršalas Makluanas (*Marshall McLuhan*) yra pasakęs: „Medija yra pranešimas.“ Vadinasi, pranešimo reikšmė slypi ne tik turinyje, bet ir pačioje medijoje. Remdamiesi šiuo M. Makluano teiginiu ir Ž. Bodrijaro veikalo ištrauka, palyginkite iliustracijoje pavaizduotas medijas.

Juodraštis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				72,5	51,7	0,428
27,5	72,5						

3.5 klausimas

3.5. Medijų filosofijoje medijų teorijos yra skirstomos į technopesimistines ir technooptimistines. Technopesimistinės teorijos medijas vertina neigiamai, o technooptimistinės – teigiamai. Pasirinkite **vieną** mediją ir argumentuotai paaiškinkite, kaip ją galima vertinti ir neigiamai, ir teigiamai.

Juodraštis

Medija

Technopesimizmas

Technooptimizmas

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			83,8	43,8	0,556
13,8	5,0	81,2					

4.1 klausimas

4 struktūrinis klausimas. Filosofo Nikolo Makiavelio (*Niccolo Machiavelli*) veikalo „Valdovas“ ištraukoje aptariamos žmonių būdo savybės, reikalingos sėkmingam valdovui. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 4.1–4.5 užduotis.

Pradėdamas kalbėti apie kitas anksčiau minėtas ypatybes, pasakysiu, jog kiekvienas valdovas turi stengtis pagarsėti gailestingumu, o ne žiaurumu, tačiau reikia perspėti, kad negalima piktnaudžiauti gailestingumu. [...] Kelis kartus panaudojęs smurtą, jis pasielgs daug gailestingiau nei tie, kurie dėl perdėto gailestingumo leidžia įsigalėti netvarkai, sukeliančiai skerdynes ir plėšikavimą, nes tai paliečia visą visuomenę, o valdovo panaudotas smurtas užkliudo tik pavienius asmenis. [...] Tačiau valdovas neturi būti lengvatikis, karštagalvis ir neturi kelti žmonėms siaubo, bet privalo elgtis santūriai, apdairiai ir žmoniškai [...]. Taigi grįždamas prie to, kas geriau – kad valdovo bijotų ar kad jį mylėtų, darau išvadą: jei žmonės myli savo valia, o bijo valdovo valia, tai išmintingam valdovui dera remtis tuo, kas priklauso nuo jo paties, o ne nuo kitų valios.

4.1. Ar pagal pateiktą N. Makiavelio veikalo ištrauką valdovo įvaizdis ir realūs veiksmai turi sutapti? Atsakymą argumentuokite.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				76,2	43,7	0,406
23,8	76,2						

4.2 klausimas

4.2. Remdamiesi pateikta ištrauka ir žiniomis, paaiškinkite, kodėl, anot N. Makiavelio, per didelis gailestingumas valdovui yra žalingas³.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				96,3	12,0	0,323
3,8	96,2						

4.3 klausimas

- 4.3.** N. Makiavelio veikalas „Valdovas“ yra ryškus kontrastas socialines utopijas kūrusių filosofų darbams. Paaiškinkite socialinės utopijos esmę. Įvardykite bent vieną filosofą, kūrusį socialines utopijas.

Juodraštis

Paaiškinimas

.....

.....

Filosofas

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofijos istorijos raidos ir klausimų analizavimas	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			57,5	71,7	0,691
31,2	22,5	46,2					

4.4 klausimas

4.4. Remdamiesi pateikta ištrauka, paaiškinkite, kuo N. Makiavelis pagrindžia valdovo teisę į politinę valdžią.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				50,0	62,6	0,549
50,0	50,0						

4.5 klausimas

4.5. Paašškinkite, kaip suprantate N. Makiavelio teiginį: „Išmintingam valdovui dera remtis tuo, kas priklauso nuo jo paties“.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				82,5	36,0	0,368
17,5	82,5						

5.1 klausimas

5 struktūrinis klausimas. Perskaitykite Georgo Hėgelio (*Georg Hegel*) estetikos paskaitų ištrauką. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 5.1–5.5 užduotis.

Klasikinės architektūros šventovei reikia Dievo, kuris joje gyventų; skulptūra pastato jį, plastiškai gražų, ir medžiagai, naudojamai šiam reikalui, suteikia formas, kurios pagal savo prigimtį liaujasi buvusios išorinės dvasiniam pradui, bet sudaro pavidalą, imanentinį* reiškiamajam turiniui. [...] Tačiau dvasinis turinys, iš esmės priklausęs vidinei sąmonės sferai, atsiskleisdamas išoriniu regimu pavidalu, įgauna šioje vien išorybės ir akivaizdumo sferoje sau svetimą būtį, iš kurios menas tad privalo savo koncepcijas vėl išimti ir perkelti į tokią sferą, kuri savaime būtų labiau viduje ir idealesnė tiek pačia medžiaga, tiek pagal išraiškos būdą.

* Imanentiškumas – reiškiniui būdinga vidinė (nenulemta išorinių reiškinių) savybė arba dėsningumas; priešingas transcendentistiškumui.

5.1. G. Hėgelio paskaitų ištraukoje remiamasi filosofijos metodu, kuriuo tikrovės vystymasis aiškinamas, iškeliant ir išsprendžiant sąvokų vidinius prieštaravimus. Įvardykite šį metodą.

Juodraštis

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				30,0	56,9	0,527
70,0	30,0						

5.2 klausimas

5.2. Remdamiesi dviem pasirinktomis iliustracijomis, suformuluokite **dvi** filosofinės estetikos problemas.

Juodraštis

Iliustracijų numeriai Problema

Iliustracijų numeriai Problema

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			37,5	62,3	0,633
52,5	20,0	27,5					

5.3 klausimas

5.3. Remdamiesi pateikta ištrauka, paaiškinkite, kokia yra meninės kūrybos laisvės riba G. Hėgelio meno sampratoje.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Etinių sistemų ir klausimų hermeneutika	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				47,5	75,0	0,601
52,5	47,5						

5.4 klausimas

5.4. G. Hėgelis estetikos paskaitose įvedė meninės raiškos priemonių ir meno formų vystymosi etapus. Geriausiai Dvasia save realizuoja romantine meno forma, pasitelkiančia bekūnes, vidines menines priemones. Įvardykite meno šaką⁴, kurią galėtų atitikti ši romantinė meno forma.

Juodraštis

..... (1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Tikrovės pažinimas	Taikymas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				56,2	37,9	0,342
43,8	56,2						

5.5 klausimas

5.5. Paaiškinkite, kaip G. Hėgeliui Dvasia atsiskleidžia per meną.

Juodraštis

.....

.....

.....

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė žmogaus, istorijos, teisės ir meno analizė bei supratimas	Tikrovės pažinimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Aukštesnysis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
<i>0</i>	<i>1</i>				48,8	75,7	0,574
51,2	48,8						

6.1 klausimas

6 struktūrinis klausimas. Tomas Akvinietis veikalo „Apie angelus, arba apie atskirtąsias substancijas“ ištraukoje, apmąstydamas filosofijos istoriją, aptaria filosofus, kurie teigė dvasios nematerialią egzistenciją. Remdamiesi ištrauka ir žiniomis, atlikite 6.1–6.5 užduotis.

Pirmiausia Anaksagoras, nors jis ir kiti gamtos filosofai teigė natūralius ir kūniškus pradus, tačiau pirmasis iš filosofų pripažino tam tikrą nekūnišką pradą, t. y. intelektą. [...] [Jis] pripažino tik vieną atskirą [nuo materijos] intelektą, kuris suformavo šį pasaulį, perskirdamas tai, kas buvo sumišę. O kadangi pasaulio suorganizavimą priskiriame Dievui, iš Anaksagoro pažiūros negalime ko nors išsamprotauti apie bekūnes substancijas, vadinamas angelais, kurie yra žemesni už Dievą ir aukštesni už kūniškas prigimtis. [...] Siekdamas atmesti pirmųjų gamtos filosofų pažiūras, tinkamesniu keliu nuėjo Platonas. [...] Tačiau atrodo, kad [Platono] išdėstytas požiūris neveiksmingas iš pašaknų. Juk nebūtina, kad tai, ką intelektas pažįsta atskirai, daiktų prigimtyje egzistuoti atskirai, todėl nėra reikalo pripažinti, kad savarankiškai egzistuoja atskiros universalijos greta pavienių esinių, nei kad matematiniai esiniai greta jutimais patiriamų esinių.

6.1. T. Akvinietis ir kiti viduramžių filosofai vartojo sąvoką „universalijos“. Paaiškinkite šią sąvoką.

Juodraštis

.....

.....

(1 taškas)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Tikrovės pažinimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1				33,8	69,9	0,556
66,2	33,8						

6.2 klausimas

6.2. T. Akvinietis yra laikomas scholastikos filosofu. Įvardykite vieną Antikos filosofą, kuris buvo ypač svarbus scholastikos filosofijai. Pateikite vieną argumentą, kuriuo remdamasis T. Akvinietis kritikuoja Platoną.

Juodraštis

Filosofas Argumentas
.....

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofijos istorijos raidos klausimų analizavimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			39,4	61,9	0,592
42,5	36,2	21,2					

6.3 klausimas

6.3. T. Akvinietis yra žinomas kaip penkių Dievo buvimo įrodymų autorius. Apie kurį T. Akviniečio Dievo buvimo įrodymą užuominų⁵ galima rasti pateiktoje ištraukoje? Paaiškinkite šį įrodymą.

Juodraštis

Įrodymas

Paaiškinimas

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			48,2	60,6	0,485
43,8	16,2	40,0					

6.4 klausimas

- 6.4.** Tame pačiame veikale T. Akvinietis, prieš apžvelgdamas Anaksagoro filosofiją, nagrinėjo ir kitų ikisokratikų – Talio ir Herakleito – pažiūras. Pasirinkite vieną iš šių dviejų filosofų ir nurodykite, kas, pasak jo, yra pasaulio pradas.

Juodraštis

Filosofas ir pasaulio pradas

(1 taškas)

<i>Taškai</i>	<i>Turinio sritis</i>	<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Gebėjimų grupė</i>	<i>Pasiekimų lygis</i>
1	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Tikrovės pažinimas	Žinios ir supratimas	Slenkstinis

<i>Taškų pasiskirstymas (%)</i>					<i>Sunkumas</i>	<i>Skiriamoji geba</i>	<i>Koreliacija</i>
0	1				73,8	55,7	0,502
26,2	73,8						

6.5 klausimas

6.5. Kuris iš T. Akviniečio veikalo ištraukoje pateiktų teiginių kyla veikiau iš religinių įsitikinimų, o ne iš filosofinio svarstymo? Paaiškinkite, kodėl.

Juodraštis

Teiginys

.....

Paaiškinimas

.....

(2 taškai)

Taškai	Turinio sritis	Pasiekimų sritis	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Filosofinė religijos, valstybės ir medijų analizė bei supratimas	Filosofinių klausimų specifikos suvokimas	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			59,4	60,8	0,562
31,2	18,8	50,0					

Esė argumentavimas

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdam kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mummyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, nevidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
3	Taikymas	1 - Slenkstinis; 2 - Patenkinamas; 3 - Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3		56,3	63,2	0,757
16,2	26,2	30,0	27,5				

Esė išvados

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkiami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mummyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Aukštesnieji mąstymo gebėjimai	Aukštesnysis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			54,3	48,6	0,645
17,5	56,2	26,2					

Esė kalba

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mumyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Taikymas	1 - Slenkstinis; 2 - Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			63,7	63,5	0,742
17,5	37,5	45,0					

Esė koncepcija

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mumyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
4	(1-2) Žinios ir supratimas; (3-4) Taikymas	1 - Slenkstinis; 2-3 - Patenkinamas; 4 - Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3	4	53,1	69,1	0,835
21,2	12,5	17,5	30,0	18,8			

Esė problema

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mummyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
2	Taikymas	1 - Slenkstinis; 2 - Patenkinamas

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			56,9	46,6	0,624
13,8	58,8	27,5					

Esė šaltiniai

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš Aristotelio veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš Marko Aurelijaus (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mummyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. Gaetano Gandolfi paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
3	(1) Žinios ir supratimas; (2-3) Taikymas	1 - Slenkstinis; 2 - Patenkinamas; 3 - Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3		66,7	62,6	0,730
16,2	10,0	31,2	42,5				

Esė struktūra

Remdamiesi A, B ir C šaltiniais, parašykite filosofinę esė tema:

„Žmogus yra ne tik toks, kokį pats save suvokia, bet ir toks, koks nori būti [...], kuo jis pats save padaro.“

Žanas Polis Sartras (*Jean-Paul Sartre*)

A šaltinis. Iš *Aristotelio* veikalo „Politika“.

Juk manoma, kad dorybės kiek turi, tiek ir pakanka, tačiau turto, pinigų, galios, garbės ir visų kitų panašių dalykų trokštama pertekliaus be jokių ribų. Tačiau mes jiems pasakysime, kad nesunku tuo įsitikinti ir iš faktų, matant, kad ne išorinės gėrybės padeda įgyti ir išsaugoti dorybes, bet pastarosios pirmąsias, ir kad laimingai gyvena [...] veikiau tie, kurie gausiai pasipuošę gerais papročiais ir protu, tačiau saikingai turi išorinių gėrybių, o ne tie, kurie pastarųjų turi daugiau negu reikia, tačiau stokoja pirmųjų. [...] Juk išorinės gėrybės, kaip tam tikra priemonė, turi ribą (mat viskas yra naudinga tam tikram [tikslui]), ir jų perteklius neišvengiamai kenkia arba bent neduoda jokios naudos jų savininkams; tuo tarpu bet kuri iš sielos gėrybių yra tuo naudingesnė, kuo didesnis yra jos perteklius. [...] Taigi sakykime, kad kiekvienam tenka tiek pat laimės, kiek dorybės bei supratingumo ir šias savybes atitinkančio elgesio, pasitelkdami kaip liudytoją dievą, kuris yra laimingas ir kupinas palaimos, tačiau ne dėl kokios nors išorinės gėrybės, o dėl savęs paties ir dėl to, koks jis yra iš prigimties.

B šaltinis. Iš *Marko Aurelijaus* (Marcus Aurelius) veikalo „Sau pačiam“.

Mūsų gyvenimas – tai kova ir klaidžiojimas svetimame krašte, pomirtinė šlovė – užmarštis. Tai kas gi gali vadovauti žmogui? Tik viena – filosofija. Ji moko saugoti mumyse glūdinčią dievybę sveiką ir nepažeistą, siekti, kad ji būtų stipresnė už malonumus ir sielvartus, nieko nedarytų lengvabūdiškai, neveidmainiautų ir nemeluotų, nežiūrėtų, ką kiti žmonės daro ar nedaro, kad visa, kas atsitinka ir yra likimo skirta, laikytų kilus iš ten, iš kur ir ji pati atsirado, o svarbiausia – kad lauktų mirties gerai nusiteikusi, suprasdama, jog mirtis yra ne kas kita, kaip tų dalelių, iš kurių susideda kiekviena gyva būtybė, suirimas. [...] Juk šitai atitinka prigimtį, o tai, kas atitinka prigimtį, negali būti bloga.

C šaltinis. *Gaetano Gandolfi* paveikslas „Aleksandras ir Diogenas“.

Taškai	Gebėjimų grupė	Pasiekimų lygis
4	(1-2) Žinios ir supratimas; (3-4) Taikymas	1 - Slenkstinis; 2-3 - Patenkinamas; 4 - Pagrindinis

Taškų pasiskirstymas (%)					Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3	4	45,0	54,2	0,751
15,0	31,2	26,2	13,8	13,8			